

Referat af Repræsentantskabets møde den 15. september 2008

Til stede: Laurits Tørnæs, Louis Becker, Ingelise Bogason, Birgitte Brinch Madsen, Kaj Juul-Pedersen, John Renner, Christine Møller-Jensen, Gitte Groos, Cecilia Bonefeld-Dahl, Pia Lading, Tore Duvold, Lars Bang, Ulla Röttger, Thomas Randrup, Annemette Geertinger, Lisbeth Valentin Hansen, Anne-Marie Levy Rasmussen, Børge Witthøft, Michael Svane, Helga Theil Thomsen, Anne Birgitte Lundholt, Jan Mousing, Anette Toft, Finn Strøm Madsen, Torsten Freltoft.

Afbud fra: Svend-Erik Andersen, Kirsten Drejer, Pierre De Meyts, Poul Toft Frederiksen, Marlene Haugaard, Kåre Mølbak, Per Tejs Knudsen, Susanne Stubgaard, Bo Cerup-Simonsen, Henning Therkelsen, Mikael Ørum, Anja Andersen, Peter U. Scheel

Fra DTU's bestyrelse deltog: Mogens Bundgaard-Nielsen (formand), Anne Marie Lassen-Nielsen, Mads. O. Albæk og Henrik Ringgaard-Pedersen.

Fra Rektoratet deltog: Lars Pallesen (Rektor)

Referent: Henrik Täckholm

Dagsorden

1. Velkomst v/bestyrelsesformand Mogens Bundgaard-Nielsen
2. Valg af mødeleder
3. Justering af repræsentantskabets forretningsorden
4. DTU's årsrapport 2007 v/ rektor Lars Pallesen
5. Præsentation af CEN (DTU's Center for ElektronNanoskopi)
6. Dato for kommende møde(r)

Ad pkt. 1. Velkomst v/bestyrelsesformand Mogens Bundgaard-Nielsen

Mogens Bundgaard-Nielsen bød velkommen til såvel nye som gamle medlemmer af repræsentantskabet og udtrykte glæde over at så mange var villige til at bakke op om DTU og dets aktiviteter gennem at deltage i repræsentantskabets arbejde og ikke mindst i institutledernes advisory boards. Han understregede universitetets ønske om fortsat at være en attraktiv partner for erhvervslivet og offentlige institutioner.

Repræsentantskabets hovedopgave er at "rise og rose" de initiativer som universitetet har taget og de planer som universitetet har for udviklingen. Herudover vil dagens møde også omfatte et

besøg på DTU's nye Center for ElektronNanoskopi, der er blevet etableret efter en generøs donation på mere end 100 mio. kr. fra A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal. Der er tale om en "state-of-the-art" facilitet, der ikke findes magen til noget sted i verden i dag.

Ad pkt. 2. Valg af mødeleder

Kaj Juul-Pedersen blev valgt som mødeleder.

Ad pkt. 3. Justering af repræsentantskabets forretningsorden

Kaj Juul-Pedersen konstaterede, at der alene er tale om en formel konsekvensrettelse som følge af universitetets fusion med sektorforskningsinstitutterne, hvorved det nye DTU udover uddannelse, forskning og innovation også varetager myndighedsbetjening.

Repræsentantskabet vedtog den justerede forretningsorden og de tilstedeværende underskrev denne.

Ad pkt. 4. DTU's Årsrapport 2007 v/rector Lars Pallesen

Indledningsvis gav Lars Pallesen en kort præsentation af DTU og omtalte i den forbindelse bl.a.:

- Organisationen, hvor han understregede, at i Danmark har universitetsbestyrelser kompetence til at lægge de strategiske rammer for universitetet. Han paralleliserede de forskellige funktioner i DTU's direktion til de typiske funktioner i erhvervslivets direktioner og slog fast, at institutdirektørernes reference til direktionen er udtryk for en meget flad struktur i.f.t. andre universiteter, hvor man typisk vil have et lag af dekaner mellem direktion og institutter. De tidligere sektorforskningsinstitutioner er i dag institutter, der i lighed med de "gamle" DTU institutter alle har opgaverne: uddannelse, forskning, myndighedsbetjening og innovation – selvsagt i forskelligt omfang. Risø DTU er organiseret som et Nationalt Laboratorium for bæredygtig energi, hvilket indebærer, at de skal kunne efterstræbe meget store projekter inden for bæredygtig energi.
- Samproduktionen af universitetets opgaver: Uddannelse, forskning myndighedsbetjening og innovation. Er fantastisk effektivt, men vanskeligt at få til at matche mange økonomers ønske om entydigt at kunne henhøre en given ressourceanvendelse (tid) til et entydigt formål.
- Universitetets landsdækkende tilstedeværelse: Fusionen med de fem sektorforskningsinstitutioner har givet ikke alene givet god repræsentation rundt i landet, men også udvidet universitetets forskningsinfrastruktur f.eks. med forskningsskibet DANA. Også i Høvsøre har universitetets en afprøvningsfacilitet for store vindmøller. Den vil universitetets gerne have udbygget, hvilket til trods for selvejet ikke er lige til. DTU

Fødevarerinstitutionens og DTU Space's Storkøbenhavnske lokaliteter planlægges flyttet til Lyngby inden for en årrække.

- Internationalisering: Efter at have skabt basis i DTU's interne organisation og kompetenceniveau, har universitetet i de seneste år satset på en internationalisering. Dels i European Alliance in Science and Technology med TU München og TU Eindhoven, i Nordic 5 Tech med de fem fremmeste tekniske universiteter i norden samt med oversøiske alliancer, f.eks. med Rensselaer Polytechnic Institute med hvem man har indgået en udvekslingsaftale, der indebærer, at universitetet sender 35 amerikanske studerende til DTU i foråret 2009. DTU er et af de to udenlandske universiteter som Rensselaer har valgt til denne form for udveksling. Vurderingen fra deres side har blandt andet gået på, at DTU's faglige niveau er så højt, at det matcher de forventninger de amerikanske studerende, der betaler 200.000 kr./år for uddannelsen, har. Endelig har Siemens valgt DTU som CKI-partner (Center for Knowledge Interechange) som det første universitet uden for Tyskland.
- Personaletal: Understregede at antallet af Faculty (professorer, lektorer, adjunkter) ikke nødvendigvis vil stige meget som følge af fusionen, men at fordelingen mellem institutionerne nok vil ændre sig. Baggrunden er, at Faculty skal anvende op til 50% på uddannelse, hvilket skal ses i forhold til hvor mange studerende DTU har. DTU's nuværende størrelse på ca. 4.000 årsværk svarer til andre betydende internationale tekniske universiteter. DTU har til gengæld ikke de samme finansielle ressourcer. MIT råder f.eks. over 20 mia. \$ i formue, Chalmers (i Gøteborg) fik mere end 1 mia. kr. som endowment ved sin etablering som fondsejet universitet, mens DTU skulle betale 1,75 mia. kr. (svarende til 1/2-delen af den vurderede værdi af bygningsmassen). På spørgsmål om baggrunden for, at andelen af TAP var steget i.f.m. fusionen, svarede Rektor, at det skyldes, at der på sektorforskningsinstitutionerne er mange AC-TAP med funktioner, der ikke direkte er knyttet til forskningsaktiviteterne.

Gennemgangen af Årsrapport 2007 omfattede bl.a.:

- *Forskellige regnskabsprincipper*: I 2007 havde bestyrelsen kun det formelle ansvar for det "gamle" DTU's økonomi. For sektorforskningsinstitutionerne gjaldt regnskabsregler forskellige fra universitetet, ligesom institutionerne indbyrdes var på forskelligt stade i overgang til omkostningsbaserede regnskaber. Årsrapport 2007 vedrører derfor primært data fra selve universitetet.
- *Fusionsimplementeringen*: Fusionen gav anledning til en række ændringer og aktiviteter. Dels større bestyrelse, større direktion, ny organisation, samt igangsætningen af en ledelsesstyret proces til afklaring af en lang række forhold som led i fusionen og hvor der i strukturen indgik input fra det faglige niveau. Processen omfattede følgende hovedspor: Organisatoriske synergier, Uddannelse og undervisning, Forskning, Myndighedsbetjening, Administrative støttefunktioner, Bygninger og forskningsinfrastruktur samt Særlige ledelsesopgaver. Målet var at opfylde bestyrelsens krav om at fusionen skulle give synergigevinster.

- *Uddannelse:* Optaget betød, at der stort set er fuldt hus med DTU's nuværende kapacitet. Der er som led i fusionen etableret 6 nye kandidatuddannelser og 2 nye diplomingeniøruddannelser og inden for den nordiske alliance Nordic Five Tech er der givet grønt lys for en uddannelse i Sustainable energy. Endelig er der etableret et Karrierecenter, der skal lette overgangen fra studietid til job, herunder stå til rådighed for dem, der måske ikke umiddelbart har let ved at skaffe sig et job.
- *Forskning:* Stor stigning i forskningsartikler, men også en større produktivitet, idet stigningen over årene er skabt med et reelt set faldende antal VIP. Ses der på universitetets citations sammenholdt med andre internationale tekniske universiteter ligger DTU på niveau med TU München og ETH Zürich. Indvielse af Center for Elektron Nanoskopi (CEN•DTU) efter en donation fra A.P. Møllers og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal. Gået 64 pladser frem på Timers Higher Education til plads 130. Yderligere fremgang på denne type rankings, hvor almen kendthed indgår, er ikke realistisk for et teknisk universitet, med mindre det opnår "brand-name recognition" som f.eks. MIT eller Caltech.
- *Myndighedsbetjening:* Universitetet leverer ydelser til 9 ministerier og den samlede omsætning fra myndighedsaktiviteter inklusive de eksterne forskningsmidler, der generes i den forbindelse, var 1,3 mia. kr. Der er udviklet nye aftalekoncepter, som der har været tilfredshed med i ministerierne. Universitetet forberedte endvidere DTU Climate, som op mod Klimatopmødet i 2009 affoldes som en serie work-shops med deltagelse af industri, myndigheder og universitet. I.f.t. andre universiteters aktiviteter, adskiller DTU's sig ved at fokusere på løsninger frem for på problemerne.
- *Innovation:* DTU indgik 370 aftaler med virksomheder. DTU hører ofte, at universiteterne ikke gør nok i.f.t. erhvervslivet. Repræsentantskabets medlemmer må derfor gerne udbrede, at DTU indgår ca. 2 virksomhedsaftaler om dagen. Der er fremsat 49 forslag til patenter og indsendt 26 ansøgninger, bl.a. som følge af en strammere screenings-proces. DTU fik væsentligt flere projekter støtte af Højteknologifonden, ligesom man i forskellige sammenhænge har fået øgede muligheder for at støtte projekter med "proof-of-concept"-midler.
- *Campusudvikling:* DTU er på 12 lokaliteter rundt om i Danmark. Planlægger en integration af storkøbenhavnske lokaliteter i Lyngby. Universitetet har ikke hjemmel til at opføre kollegier, så derfor er muligheden p.t. kun at skabe fornuftige vilkår for andre, der ønsker at opføre kollegier på DTU's areal, f.eks. Andelskollegiet. Der er i dag et kollegium på DTU, som i den grad trænger til en gennemgribende renovation, men den må universitetet ikke finansiere. Matematiktorvet er etableret som et ny "aktivitetstorv" med bl.a. basket-ball bane, men vil også kunne bruges til koncerter og udendørs teaterforestillinger. Der er etableret nye haveanlæg og en 5 km. motionsløberute rundt på DTU's campus og som er offentligt tilgængelig.

- *Udviklingskontrakten:* For alle 29 kontraktmål er der igangsat aktiviteter og opnået resultater, der betyder, at den er opfyldt eller delopfyldt efter planerne. DTU ønsker at opfylde indgåede kontrakter 100 %, selvom det ikke er alle der kan forstå at det kan lade sig gøre. Men hvis f.eks. kravet er 1.000 videnskabelige artikler pr. år, så er der internt enighed om, at 999 vil være en fiasko.
- *Regnskab:* Universitetet styrer hvert år efter at opnå et lille antal millioner i positivt resultat, idet bestyrelsen har gjort det klart, at underskud som udgangspunkt ikke er acceptable. Med et budget på 3,3 mia. kr. er det ikke helt så nemt som det måske lyder.

Mødelederen takkede Rektor for gennemgangen og udtrykte glæde ved dels fusionen, som han fandt, var helt rigtig og helt rigtigt implementeret, dels med universitetets generelle resultater i fusionsåret.

Han gav herefter ordet frit for kommentarer og spørgsmål til Rektors gennemgang. I den forbindelse blev særligt følgende emner drøftet:

- *Selveje:* Overgangen til selveje var vel ment som en platform for at skabe større frihedsgrader, men er det sket? Rektor svarede, at set fra hans stol, så var mange af de oprindelige idéer bag DTU-loven de facto rullet baglæns i dag. Et eksempel er det bygningsmæssige selveje, hvor DTU i dag end ikke får et reelt valg om man vil overtage de bygninger som anvendes af fusionsparterne. Baggrunden synes at være en frygt i ministerierne for, at der opbygges værdier på universiteterne. Det er under alle omstændigheder en beklagelig udvikling.
- Baggrunden for fusionerne var bl.a. at sektorforskningen skulle bredes ud til undervisning, at man skulle udnytte de forskningsmæssige synergier. I hvilket omfang er det sket og hvordan er udsigterne for det i 2008? Rektor svarede, at på forskningssiden er der bestemt mange og gode eksempler på fusionens effekt. Der er samarbejder mellem DTU Aqua (det tidligere Danmarks Fiskeriundersøgelser) og DTU Mekanik om fiskeopdræt, men også inden for mekaniske påvirkninger på havbaserede boreårer er der fællesprojekter. På nogle områder, f.eks. Fotonik, er der store forskningsgrupper, der har flyttet organisatorisk tilhørsforhold. På uddannelsessiden er der bl.a. udviklet 6 nye kandidatuddannelser og 2 nye diplomingeniøruddannelser baseret på den viden som fusionsparterne har haft. Særligt for kandidatuddannelserne er det håbet, at disse også vil tiltrække internationale studerende til universitetet, hvilket er vigtigt, da "talentbasen i Danmark er ved at være udtømt for DTU, idet nogle af "de kloge hoveder" også gerne vil være læger og økonomer o.a. Sammenhængen mellem forskningen og uddannelsen har også den dimension på den internationale scene, at DTU kun er attraktive, hvis universitetet kan noget andre tekniske universiteter ikke kan. Her har DTU, ikke mindst grundet fusionen, nogle særlige muligheder: Sustainable energy er et stort felt, men også på andre områder, står universitetet med en unik platform, f.eks. inden for Fotonik, Chemical Engineering og Miljøområdet. 2007 var et arbejdsmæssigt hårdt år for rigtig mange mennesker. For 2008 ser vi flere og flere eksempler på at fusionen var blandt de rigtige. Der sker meget på tværs af universitetet, f.eks. med dannelsen af Food DTU som en tværorganisatorisk samarbejdsstruktur inden for fødevarer inklusive produktion, forædling m.v. DTU har

gennem nogle år haft denne form for tværgående forskningssamarbejder, f.eks. Nano DTU, Energi DTU og nu altså også Food DTU.

- I forbindelse med Videnskabsministerens Kina strategi virker det som om Danmark er parat til at sende forsknings- og uddannelsesressourcer til Kina. Hvad er universitets syn på dette? Rektor svarede, at dels havde DTU prøvet at få formålet med Kina strategien afdækket, dels at få drejet strategien. Det er tanken at etablere et "center" med et årligt budget på 100 mio. kr., hvoraf halvdelen skal finansieres af Kina og den anden halvdel af Videnskabsministeriet og universiteterne. DTU så meget hellere, at hver enkelt dansk universitet har alliancer med et eller to stærke kinesiske universiteter og at disse alliancer kan bruges som indgang for andre danske universiteter, der ønsker specifikke forskningssamarbejder. Herved ville den samlede danske eksponering blive større i Kina, og man ville være sikker på, at de danske universiteter vil vælge en samarbejdspartner, der passer til det enkelte universitets behov. Et andet lignende projekt er den danske støtte til Spallation Source-projektet, hvor Danmark formentlig skal støtte etableringen af en 10 mia. kr. stor forskningsinfrastruktur på Lunds Universitet. Det er da fantastisk for Lund, men det bliver en svækkelse af konkurrencekraften for danske universiteter, specielt DTU. Danmark kunne i stedet støtte, at det blev etableret i f.eks. Bilbao.
- På spørgsmål om i hvilket omfang virksomhederne inddrages på DTU, svarede Rektor, at med 370 nye aftaler om året, så er der et omfattende samarbejde med virksomhederne. Hvis en virksomhed eller branche føler behov for at komme i kontakt med universitetet, så må en del af ansvaret for det også være virksomhedens. Til brug i den sammenhæng har universitetet lanceret DTU Match (www.dtu.dk/subsites/match.aspx). Andre muligheder er at kontakte den relevante institutdirektør, prorektor eller rektor m.fl.
- På spørgsmål om de formelle regler for forskeres samarbejde med virksomheder, svarede Rektor, at DTU forsøger at gøre som universiteterne i USA. Dygtige forskere må gerne arbejde for virksomheder, men maksimalt i hvad der svarer til én dag om ugen, de skal meddele det og de skal selvsagt udfylde stillingen på DTU. For at sikre, at DTU også på den måde bidrager til det danske erhvervsliv, kan det ikke udelukkes, at universitetet måske en sjælden gang i mellem kommer på kanten af en gråzone.
- Mange tekniske universiteter foretager store investeringer i infrastruktur. Hvordan ser DTU sine muligheder i den sammenhæng? Rektor svarede, at de ikke var særligt gode. Fra en nylig rejse til Sydkorea kunne han berette, at man her giver de førende tekniske universiteter 15 % ekstra i basismidler hvert år. I Danmark er DTU både i 2007 og 2008 fået blevet pålagt besparelser eller tilbageholdelse af basismidler. Universiteter har også fået ekstra midler, men den samlede kapacitetseffekt af disse ekstra midler bliver jo mindre, når universiteter skal aflevere nogen af dem tilbage. DTU's forskning over en 10 års periode og inden for Engineering for nyligt blevet ranket som nr. 20 i verden og nr. 3 i Europa. Denne placering kan ikke opretholdes uden investeringer i forskning og det vil for et teknisk universitet sige eksperimentelle faciliteter/infrastruktur. Det er skønnet, at for at følge med andre lande må universitetet have måske 500 mio. kr. årligt til forskning og infrastruktur.

- Et internationalt evalueringspanel har som led i en forskningsevaluering af et institut med myndighedsbetjening foreslået, at denne opgave fjernes, så man får et "rent forskningsinstitut", altså i virkeligheden et tilbageskridt i.f.t. fusionstanken. Hvad er DTU's syn på det? Rektor svarede, at det er uheldigt at et panel ikke har den fornødne forståelse for, at en opgave som myndighedsbetjening ikke kun kan, men faktisk er en styrke for et teknisk universitet, hvis raison d'être er at universitetets aktiviteter skal gøre gavn for samfundet. Universitetet har derfor tydeligvis en opgave i, at få tydeliggjort dette forhold for bl.a. de evalueringspaneler universitetet indbyder til at vurdere 3-4 institutter årligt. Panelets rapport er fortrolig og institutdirektørens redskab, idet det er erfaringen, at der herved kommer det bedste udbytte af panelerne.
- I kampen om "de kloge hoveder" ikke kun for universitetet, men også for virksomhederne, er det jo på ingeniørområdet i høj grad en kamp på den globale scene. Hvad gør DTU for at fastholde de internationale studerende i Danmark efter de er dimitteret og kan virksomhederne spille en rolle i denne sammenhæng? Rektor svarede, at muligheden for at de studerende bliver i Danmark jo i vid udstrækning dikteres af udlændingelovgivningen. Virksomhederne kan bestemt spille en rolle ved f.eks. at oprette spændende studenterjobs og /eller sommerferiejobs. Herudover indgår DTU gerne i en dialog om der kan gøres mere. Et Repræsentantskabsmedlem havde kendskab til, at der på et institut slet ikke er nogle danske ph.d.-studerende, hvilket jo kan skabe nogle problemer for erhvervet, men også for universitetets rekrutteringsmuligheder på sigt.

Mødelederen takkede for de mange gode indlæg, spørgsmål og svar og konstaterede, at Repræsentantskabet tog Årsrapport 2007 til efterretning.

Ad pkt. 5. Præsentation af CEN (DTU's Center for ElektronNanoskopi).

Docent Andy Horsewell gav en præsentation af DTU's nye Center for ElektronNanoskopi, de fysiske og tidsmæssige krav ved etableringen, elektronmikroskopernes høje performanceniveau og de konkrete projekter som centeret arbejder med, ligesom Repræsentantskabet fik en rundvisning i centeret.

Ad pkt. 6. Dato for kommende møde(r): Ultimo 2008 samt maj 2009

Mødet i 2009 blev fastlagt til mandag den 18. maj 2009, kl. 16-18.

Mogens Bundgaard-Nielsen redegjorde endvidere for, at Repræsentantskabets anden opgave er at udpege de eksterne medlemmer af DTU's bestyrelse efter indstilling fra bestyrelsen.

Han redegjorde herefter for den igangværende proces og varslede, at universitetet på et p.t. ikke kendt tidspunkt vil indkalde Repræsentantskabet til et møde, hvor udpegningen kan behandles. Han understregede behovet for, at Repræsentantskabet møder talstærkt op, selvom mødetidspunktet kan være vanskeligt. DTU vil selvsagt forsøge at indkalde i så god tid som muligt, men der er tale om at få et stort puslespil til at falde på plads, så tidspunktet kan blive svært at forudse. Universitetet vil ved samme lejlighed sørge for at der er et eller to yderligere

emner på dagsordenen. Et kunne f.eks. være en præsentation af DTU's klima initiativ "DTU Climate".

Repræsentantskabet gav tilsagn om at være opmærksom på behovet for stort fremmøde.

Mogens Bundgaard-Nielsen takkede mødelederen for indsatsen.